

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

NØRRETORV 10-15

HJØRRING KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	11.05.2011
Besigtiget af:	Nanna Secher Larsen
Journalnummer:	2011-7.82.07/860-0001
Kommune:	Hjørring Kommune
Adresse:	Nørretorv 10 - 15, 9800 Hjørring
Betegnelse:	Nørretorv 10-15
Fredningsår:	1965
Omfang:	<i>De tre forhuse (1854), hjørnebygningen (1857) og de to baghuse (nr. 11: ca. 1860; nr. 13: 1858, 1866 og 1878)</i>

BYGNINGSBESKRIVELSE

Nørretorv 10-15 består af tre enetages forhuse mod Nørretorv, en hjørnebygning i to etager mod gænet op til kirkegården samt to baghuse i to etager. Nørretorv ligger i forlængelse af Nørregade, der var en af de gamle indfaldsveje til Hjørring by. Nørretorv lå lige indenfor den gamle bygrænse.

Alle tre forhuse er ligesom hjørnebygningen grundmuret, pudset og rødmaledede, murværket afsluttes øverst af en profileret hvidmalet gesims. Soklerne er sorttjærede. Alle vindueslysninger er hvidmalede ligesom sålbænkene. Alle husene bærer heltag af røde vingetegl, de tre forhuse er halvvalmede, mens hjørnebygningen er helvalmet mod Nørregade. Forhusene har hver to hvidmalede skorstene med sokkel og krave og hjørnebygningen har fire skorstene med sokkel og krave. Vinduerne er ældre eller af nyere koblet type, de er ligesom dørene grønmalede. Alle forhusenes gavle samt siderne mod gården er hvidkalkede. Flere af de gamle trætrapper fra bagdørene er bevaret.

Udsigt fra Nørretorv ned ad Nørregade.

De to baghuse er grundmurede og pudsede, den tidligere staldlænge er rødmalet med hvidmalede vindueslysninger, mens det tidligere slagtehus står hvidmalet. I begge bygninger er vinduer og døre grønmalede. Slagtehuset bærer et halvvalmet heltag af røde vingetegl og en skorsten med sokkel og krave, mens staldlængens tage er dækket af tjærepap. Staldlængens vinduer består af gamle staldvinduer af støbejern. Loftsetagens tre store læssekviste med hejseværk og luger er omdannet til franske altaner.

I det indre er alle bygninger indrettet til lejligheder samt en butik/kontor i hjørnebygningen. Ved en istandsættelse i nyere tid er flere af lejlighederne blevet lagt sammen til større lejligheder. I det indre er disse lejligheder præget af nyere overflader og installationer, men udført i overensstemmelse med bygningernes ældre og kvalitetsprægede materialeholdning. Således er der nyere plankegulve, nyere profilerede gerichter og lofterne har fritliggende

bjælker. Ligeledes er der bibeholdt træk af en ældre plan i forhusene med stuer mod gaden og køkken og sekundære rum mod gården. I hjørnebygningen er de ældre fyldingsdøre, dørgreb, gerichter samt paneler bevaret i flere rum.

— BYGNINGSHISTORIE

De tre forhuse mod Nørretorv er opført i 1854, mens hjørnehuset mod Kirkegårdsvejen er opført i 1857. Af de to baghuse; staldbygningen og slagtehuset, er staldbygningen opført henholdsvis i 1858-1866 og slagtehuset opført få år efter det tilhørende forhus fra 1854.

Af de tre forhuse var det nordligste oprindeligt indrettet til én familie, mens de to andre forhuse var beregnet til to familier hver. Hjørnehuset var indrettet med butikslokale med lagerlokaler samt tilhørende beboelse. Det lange baghus, blev opført som staldbygning og hørte til hjørnebygningen. Slagtehus, de tre forhuse og hjørnebygningen blev byfornyset cirka 1980, mens staldbygningen er indrettet til en lejlighed indenfor de seneste år.

— KILDER

Gammel Hjørring 1975, Registrant og bevaringsplan; Vendsyssels historiske Museum, Vibeke Fischer Thomasens tegnestue, Nationalmuseet, 1975

Friis, Palle: *En tur i det gamle Hjørring – med svinkeærinder*, Historisk arkiv, Vendsyssel historiske Museum; 1994

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi ved Nørretorv 10-15 knytter sig til de tre forhuses beliggenhed langs Nørretorv. Med deres beslægtede facadeudtryk giver de en regelmæssig og harmonisk afgrænsning af pladsen mod vest. Nord for Nørretorv 10-15 er der i 1992 bygget et antal nyere beboelseshuse. Disse huse er i stil, skala, farvevalg og materialer kraftigt inspireret af Nørretorv 10-15, men uden at give køb på arkitekturstrømningerne i deres samtid. Dette giver en fin sammenhæng mellem de ældre og nyere bygninger i husrækken langs Nørretorv.

Langs med hjørnebygningen løber Kirkegårdsvejen, der er belagt med pigsten og fliser, og en stentrappet fører op til kirkegården. Dette strøg danner en stemningsfuld ramme på denne side af den fredede bebyggelse. Hertil kommer gårdmiljøet mellem de fredede bygninger. Gårdspladsen har overalt bevaret sin ældre pigstensbelægning, hvilket medvirker stærkt til at bibeholde gårdens autentiske udtryk som tidligere købmandsgård med opstaldning og lagerlokaler. Dertil

Længen langs Kirkegårdsvejen.

Kirkegårdsvejen langs hjørnehuset.

kommer, at pigstensbelægningen er med til at sammenknytte de fredede bygninger.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi ved Nørretorv 10-15 knytter sig i det ydre til bygningernes udformning og beliggenhed i forhold til hinanden, hvor man tydeligt kan aflæse bygningernes tidligere funktioner og relationer. Dette er særlig tydeligt i forholdet mellem hjørnebygningen med butikslokale og lagerplads og den tidligere staldbygning. De ligger ikke blot i umiddelbar nærhed af hinanden, de gamle læsekviste og hejseværk på staldbygningen viser tydeligt, at loftet har været anvendt til opbevaring af varer og staldvinduerne viser, at den nederste etage var beregnet til opstaldning af dyr. Hertil kommer de hvidmalede vinduesblændinger, der er et egnskarakteristisk træk for landsdelens ældre bebyggelse.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi ved Nørretorv 10-15 knytter sig i det ydre til de enkelte bygningers beslægtede udformning, materialer og farvesætning, der danner en fin helhed. Særlig langs Nørretorv danner de ubrudte tagflader, den stigende niveauforskel og den regelmæssige vinduestakt mellem forhusene et afvekslende og harmonisk udtryk. Her opstår der ydermere en kontrasteffekt imellem de afvekslende rødmaledede facader og de hvidmalede gavle, der understreger husrækkens regelmæssige rytme.

I det indre knytter de arkitektoniske værdier sig til husenes planer, der er inspireret af beboelsehusenes oprindelige planer med stuer mod gaden og sekundære rum mod gården.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

De bærende fredningsværdier ved Nørretorv 10-15 knytter sig idet ydre til bygningernes konstruktion i pudset og kalket grundmur, de ubrudte tagflader af røde vingetegl og tjærepap, samt de regelmæssigt placerede skorstene med sokkel og krave. Hertil kommer alle ældre detaljer, herunder de ældre vinduer, døre, luger, læsekviste, hejseværk og trapper.

I det indre knytter de bærende fredningsværdier sig til den ældre plan ved butiksl- og lagerlokalerne i hjørnebygningen samt til alle ældre bygningsdele, herunder døre med dørgreb og gerichter samt fod- og helpaneller.

Hvidmalet vinduesblænding.

Hertil kommer de stærke miljømæssige og kulturhistoriske værdier ved Nørretorv 10-15, der gør dette anlæg til en umistelig del af Hjørrings ældre bykerne.

— ANBEFALINGER

Ingen angivet